

ลีลาการเขียนข่าวกับการรับรู้ของผู้อ่าน

นางสาวเสริมศิริ นิลดำ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์ ภาควิชาวารสารสนเทศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-332-131-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

NEWS WRITING STYLE AND READERS' PERCEPTION

SERMSIRI NINDUM

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Journalism

Department of Journalism

Graduate School

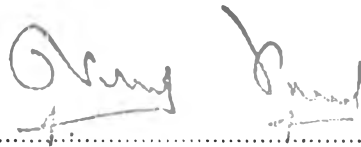
Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-332-131-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ลีลาการเขียนข่าวกับการรับรู้ของผู้อ่าน
โดย นางสาวเสริมศิริ นิลดำ
ภาควิชา วารสารสนเทศ
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

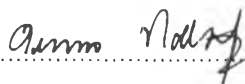
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ รจิตลักษณ์ แสงอุไร)

เสริมศิริ นิลดำ : สลีการเขียนข่าวกับการรับรู้ของผู้อ่าน (NEWS WRITING STYLE AND READERS' PERCEPTION). อ.ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ. 136 หน้า. ISBN 974-332-131-4

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าลีการเขียนข่าว ซึ่งประกอบด้วย การใช้ภาษาและการลำดับเรื่อง มีผลต่อการรับรู้ของผู้อ่านอันได้แก่ ความเข้าใจ ความจำ ความน่าสนใจ ความน่าเชื่อถือ และการรับรู้ความสำคัญของข่าวอย่างไร รวมทั้งศึกษาว่าตัวแปรด้านระดับการศึกษาของผู้อ่านมีผลต่อการรับรู้ลีการเขียนข่าวหรือไม่

ในการทดลองได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 320 คน ผู้วิจัยได้แบ่งการทดลองออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกคือ การทดลองด้านภาษาในการเขียนข่าว โดยจะแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ให้กลุ่มหนึ่งอ่านข่าวที่เขียนด้วยภาษาข่าวและอีกกลุ่มหนึ่งอ่านข่าวที่เขียนด้วยภาษาไทยมาตรฐาน เช่นเดียวกับในตอนที่ 2 คือ การทดลองการลำดับเรื่องในการเขียนข่าว โดยกลุ่มตัวอย่างกลุ่มหนึ่งจะได้อ่านข่าวที่มีการลำดับเรื่องแบบปิรามิดหัวกลับและอีกกลุ่มหนึ่งอ่านข่าวที่เขียนแบบเล่าเรื่อง ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนั้น เลือกมาจากข่าวอาชญากรรมและข่าววิทยาศาสตร์ ที่เคยเสนอในหนังสือพิมพ์รายวันมาแล้ว และนำมาเขียนขึ้นใหม่ให้ตรงกับลักษณะของการเขียนข่าวที่ต้องการศึกษา จากนั้น จึงพิมพ์ขึ้นใหม่แล้วนำมาเสนอรวมกับข่าวอื่นๆ ให้เหมือนกับเสนอในหนังสือพิมพ์จริง หลังจากทีกลุ่มตัวอย่างอ่านข่าวทดลองเสร็จแล้ว ผู้วิจัยจะบันทึกว่ากลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าใจและระลึกเนื้อหาข่าวที่เขียนแต่ละแบบได้มากน้อยเพียงใด และให้ประเมินเจตคติได้แก่ ความน่าสนใจ ความน่าเชื่อถือ และการรับรู้ความสำคัญของข่าวที่ได้อ่าน

ผลจากการวิจัยพบว่า

1. ข่าวที่เขียนด้วยภาษามาตรฐานทำให้ผู้อ่านที่มีการศึกษาสูงและต่ำสามารถเข้าใจและระลึกเนื้อหาข่าวได้มากกว่าที่เขียนด้วยภาษาข่าว และผู้อ่านจะให้ความสนใจ เชื่อถือ และรับรู้ความสำคัญของข่าวที่เขียนด้วยภาษามาตรฐานมากกว่า

2. ข่าวที่เขียนแบบเล่าเรื่องทำให้ผู้อ่านที่มีการศึกษาสูงและต่ำเข้าใจ ระลึก และสนใจเนื้อหาข่าวได้มากกว่าที่เขียนแบบปิรามิดหัวกลับ แต่ผู้อ่านให้ความเชื่อถือและรับรู้ความสำคัญของข่าวจากการเขียนทั้ง 2 แบบไม่แตกต่างกัน

3. ไม่พบว่ามึปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นระหว่างลีการเขียนข่าว กับระดับการศึกษาของผู้อ่าน

ภาควิชา
สาขาวิชา
ปีการศึกษา

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

4085126628 JOURNALISM
MAJOR
KEY WORD: NEWSPAPER / NEWS WRITING / NEWS STRUCTURE / READERS' PERCEPTION
SERMSIRI NINDUM : NEWS WRITING STYLE AND READERS' PERCEPTION.
THESIS ADVISOR : DUANGKAMOL CHARTPRASERT, Ph.D. 136 pp.
ISBN 974-332-131-4.

This research examines the effect of news writing style on readers' recognition and comprehension of news stories, and their evaluation of the news interest, credibility and the importance of the news events. It compares news stories written in standard Thai with those written in news language, and compares inverted pyramid with narrative news structures. Readers' educational levels are also considered.

This experimental study, involving 320 subjects, consists of two parts. In the first part, subjects are divided into two groups, one read a news story written in standard Thai and the other read one written in news language. In the second part, one group read news written in the inverted pyramid style and the other group read news written in the narrative style. The researcher selected crime and science news stories from daily newspaper and rewrote them so that they contain the characteristics of the four styles and reprinted them with other news stories to imitate the real newspaper page. After the subjects finished reading their assigned news stories, their comprehension and recognition of the news stories and their evaluation of the news interest, credibility and the importance of the news events.

Results are as follows:

1. Readers of standard Thai news stories scored better in comprehension and recognition of the news stories. They also evaluate the stories as more credible, interesting and more importance than the other group.
2. Readers of the narrative style scored better in comprehension and recognition than the inverted pyramid style group. They also found the stories more interesting than the other group. The two groups did not differ regarding their evaluation of the stories' credibility and importance.
3. There is no interaction between any writing styles and readers' educational level.

ภาควิชา.....

สาขาวิชา.....

ปีการศึกษา.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เพราะความกรุณาจากคณาจารย์หลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ท่านอาจารย์ ดร.ดวงกมล ขาดิประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้ความรู้และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและในการทำวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณและซาบซึ้งในความเมตตาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

รวมทั้ง ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ที่ระ จิรโสภณและท่านอาจารย์รจิตลักษณ์ แสงอุไร ที่กรุณารับเป็นประธานฯ และกรรมการวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย

ขอขอบคุณท่านอาจารย์ทรงพรรณ มณีวรรณ จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและคุณบุรดา ศรีเลิศชัย ผู้สื่อข่าวอาวุโสจากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณ คณาจารย์ภาควิชาวารสารสนเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณาจารย์จากคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ต่างๆ จนผู้วิจัยสามารถมีวันนี้ได้

ตลอดระยะเวลาในการศึกษา ผู้วิจัยได้รับมิตรภาพและความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมาจากมิตรหลายท่าน ขอขอบคุณพี่ปิ่น พี่เป็ด หม่อม นา ษา ดิก พี่วีร์ พี่ฝน น้องหญิงและอีกหลายท่านที่ไม่ได้เอ่ยนามถึงในที่นี้ สำหรับน้ำใจที่มีให้กันเสมอมา

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณพ่อและแม่ ผู้ที่ให้ความรัก ความห่วงใยและเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งของผู้วิจัย รวมทั้ง ขอขอบคุณพี่น้องทุกคนที่ทำให้ชีวิตของผู้วิจัยมีความสุข

เสริมศิริ นิลดำ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ปัญหาที่วิจัย.....	7
2 แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ของผู้อ่าน.....	8
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับลีลาการเขียนข่าว.....	24
2.3 ผลกระทบของการเขียนข่าวที่มีต่อการรับรู้ของผู้อ่าน.....	42
2.4 กรอบแนวคิดงานวิจัย.....	46
2.5 สมมุติฐานวิจัย.....	47
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	49
3.1 กลุ่มตัวอย่าง.....	49
3.2 เครื่องมือในการวิจัย.....	50
3.3 ขั้นตอนการทดลอง.....	56
3.4 สถิติในการวิเคราะห์ผล.....	57
3.5 นิยามศัพท์วิจัย.....	57
4 วิเคราะห์ผล.....	60
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	87
รายการอ้างอิง.....	106
ภาคผนวก.....	113
ประวัติผู้วิจัย.....	136

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 จำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเพศ.....	62
2 แสดงค่าอายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง.....	62
3 แสดงการทดสอบค่าเฉลี่ยของความเข้าใจจากการอ่านข่าวทดลอง ที่ 1 และ 2.....	63
4 การทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรลักษณะภาษาและตัวแปรระดับ การศึกษาที่อาจมีผลต่อความเข้าใจในข่าว.....	64
5 แสดงคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจของการอ่านข่าวทดลองที่ 1 และ 2.....	64
6 แสดงการทดสอบค่าเฉลี่ยการระลึกได้จากการอ่านข่าวทดลอง ที่ 1 และ 2	65
7 การทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรลักษณะภาษาและตัวแปร ระดับการศึกษาที่อาจมีผลต่อการระลึกเนื้อหาข่าว.....	65
8 แสดงคะแนนเฉลี่ยการระลึกได้ของการอ่านข่าวทดลองที่ 1 และ 2.....	66
9 แสดงการทดสอบค่าเฉลี่ยความน่าสนใจต่อภาษาของข่าวทดลอง ที่ 1 และ 2	66
10 แสดงคะแนนเฉลี่ยความน่าสนใจของภาษาข่าวและภาษามาตรฐาน ของข่าวทดลองที่ 1 เมื่อเปรียบเทียบในด้านต่างๆ.....	67
11 แสดงคะแนนเฉลี่ยความน่าสนใจของภาษาข่าวและภาษามาตรฐาน ของข่าวทดลองที่ 2 เมื่อเปรียบเทียบในด้านต่างๆ.....	67
12 การทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรลักษณะภาษาและตัวแปร ระดับการศึกษาที่อาจมีผลต่อการให้ความสนใจในข่าว.....	68
13 แสดงการทดสอบค่าเฉลี่ยความน่าเชื่อถือต่อภาษาของข่าวทดลอง ที่ 1 และ 2	68
14 แสดงคะแนนเฉลี่ยความน่าเชื่อถือของภาษาข่าวและภาษามาตรฐาน ของข่าวทดลอง ที่ 1 เมื่อเปรียบเทียบด้านต่างๆ.....	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ 15	แสดงคะแนนเฉลี่ยความน่าเชื่อถือของภาษาข่าวและภาษามาตรฐาน ของข่าวทดลองที่ 2 เมื่อเปรียบเทียบด้านต่างๆ.....	70
16	การทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรลักษณะของภาษากับตัวแปร ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่อาจมีผลต่อการประเมินความ น่าเชื่อถือของข่าว.....	70
17	แสดงการทดสอบค่าเฉลี่ยการรับรู้ความสำคัญของข่าวจากข่าวทดลอง ที่ 1 และ 2.....	71
18	แสดงคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสำคัญของข่าวจากภาษาข่าวและ ภาษามาตรฐานของข่าวทดลองที่ 1 เมื่อเปรียบเทียบในด้านต่างๆ.....	71
19	แสดงคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสำคัญของข่าวจากภาษาข่าวและ ภาษามาตรฐานของข่าวทดลองที่ 2 เมื่อเปรียบเทียบในด้านต่างๆ.....	72
20	การทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านลักษณะของภาษาและ ตัวแปรระดับการศึกษาที่อาจมีผลต่อการรับรู้ความสำคัญของข่าว.....	72
21	แสดงการทดสอบค่าเฉลี่ยของความเข้าใจจากการอ่านข่าวทดลอง ที่ 3 และ 4.....	75
22	การทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการลำดับเรื่องและตัวแปร ระดับการศึกษาที่อาจมีผลต่อความเข้าใจในข่าว.....	76
23	แสดงคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจของการอ่านข่าวทดลองที่ 3 และ 4.....	76
24	แสดงการทดสอบค่าเฉลี่ยของการระลึกได้จากการอ่านข่าวทดลอง ที่ 3 และ 4.....	77
25	แสดงรายละเอียดของในข่าวที่กลุ่มตัวอย่างสามารถระลึกได้.....	77
26	การทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการลำดับเรื่องและตัวแปร ระดับการศึกษาที่อาจมีผลต่อการระลึกได้เนื้อหาข่าว.....	78
27	แสดงคะแนนเฉลี่ยการระลึกได้ของการอ่านข่าวทดลองที่ 3 และ 4.....	78
28	แสดงการทดสอบค่าเฉลี่ยความน่าสนใจของข่าวทดลองที่ 3 และ 4.....	79
29	แสดงคะแนนเฉลี่ยความน่าสนใจของการลำดับเรื่องแบบปิรามิดหัวกลับ และแบบเล่าเรื่องของข่าวทดลองที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบในด้านต่างๆ.....	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ 30	แสดงคะแนนเฉลี่ยความน่าสนใจของการลำดับเรื่องแบบปิรามิดหัวกลับ และแบบเล่าเรื่องของข่าวทดลองที่ 4 เมื่อเปรียบเทียบในด้านต่างๆ.....	80
31	การทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการลำดับเรื่องกับตัวแปรระดับการศึกษาที่อาจมีผลต่อความน่าสนใจในข่าว.....	80
32	แสดงการทดสอบค่าเฉลี่ยความน่าเชื่อถือของข่าวทดลองที่ 3 และ 4.....	81
33	แสดงคะแนนเฉลี่ยความน่าเชื่อถือของการลำดับเรื่องแบบปิรามิดหัวกลับ และแบบเล่าเรื่องของข่าวทดลองที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบในด้านต่างๆ.....	81
34	แสดงคะแนนเฉลี่ยความน่าเชื่อถือของการลำดับเรื่องแบบปิรามิดหัวกลับ และแบบเล่าเรื่องของข่าวทดลองที่ 4 เมื่อเปรียบเทียบในด้านต่างๆ.....	82
35	การทดสอบหาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านการลำดับเรื่องกับตัวแปรด้านระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในข่าว.....	83
36	แสดงการทดสอบค่าเฉลี่ยด้านการรับรู้ความสำคัญของข่าวทดลองที่ 3 และ 4.....	83
37	แสดงคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสำคัญของข่าวจากการลำดับเรื่องแบบปิรามิดหัวกลับและแบบเล่าเรื่องของข่าวทดลองที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบด้านต่างๆ.....	83
38	แสดงคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสำคัญของข่าวจากการลำดับเรื่องแบบปิรามิดหัวกลับและแบบเล่าเรื่องของข่าวทดลองที่ 4 เมื่อเปรียบเทียบด้านต่างๆ.....	84
39	การทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านการลำดับเรื่องและตัวแปรด้านระดับการศึกษาที่อาจมีผลต่อการรับรู้ความสำคัญของข่าว.....	84

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กระบวนการรับรู้ของบุคคลเมื่อปฏิสัมพันธ์กับสื่อ.....	8
2 กระบวนการประมวลข้อมูลจากการอ่าน.....	10
3 โครงสร้างการเขียนข่าวแบบปิรามิดหัวกลับ.....	39
4 โครงสร้างการเขียนข่าวแบบเล่าเรื่อง.....	41
5 แสดงเจตคติต่อภาษาข่าวและภาษามาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง ในข่าวทดลองที่ 1.....	73
6 แสดงเจตคติต่อภาษาข่าวและภาษามาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง ในข่าวทดลองที่ 2.....	74
7 แสดงเจตคติต่อการลำดับเรื่องแบบปิรามิดหัวกลับและแบบเล่าเรื่อง ของกลุ่มตัวอย่างในข่าวทดลองที่ 3.....	85
8 แสดงเจตคติต่อการลำดับเรื่องแบบปิรามิดหัวกลับและแบบเล่าเรื่อง ของกลุ่มตัวอย่างในข่าวทดลองที่ 4.....	86